

GIỚI THIỆU NỘI DUNG ĐỀ TÀI

“NGHIÊN CỨU CẢI TIẾN CÔNG TÁC TƯ LIỆU KHOA HỌC THỐNG KÊ”

Hoàng minh Thiện - Viện KHTK

Vừa qua Viện khoa học thống kê đã tổ chức lễ kỷ niệm 25 năm thành lập Viện, nhiều thành tựu của Viện cũng như các đóng góp của Viện vào quá trình phát triển ngành thống kê đã được nhắc tới, tuy nhiên sự phát triển của Viện KHTK trong giai đoạn kể trên dường như đã báo trước nhiều khó khăn Viện sẽ phải đối mặt trong giai đoạn tiếp theo. Đó là giai đoạn phát triển mở rộng các hướng nghiên cứu của Viện KHTK dường như đã kết thúc và hiện thời đang đòi hỏi sự nghiệp nghiên cứu khoa học thống kê đi vào giai đoạn cần sự chuyên sâu và bài bản hơn. Một trong những mặt thể hiện rõ nhất đòi hỏi đó là công tác tư liệu phục vụ nghiên cứu cũng như thông tin khoa học thống kê, biểu hiện đó thể hiện ở chỗ nhiều đề tài đăng ký nghiên cứu đã trùng lặp với các đề tài đã nghiên cứu trước đây, các hướng nghiên cứu ứng dụng mới và chuyên sâu rất ít, đặc biệt ít có đề tài đáp ứng đòi hỏi đổi mới công tác nghiệp vụ của ngành và địa phương cũng như hoà nhập với xu hướng phát triển khoa học thống kê trên thế giới. Trước thách thức này Viện KHTK có một đề tài nghiên cứu các tiền đề cơ bản về công tác tư liệu khoa học thống kê để sau này ứng dụng các kỹ thuật tin học hiện đại phục vụ cho được các nhu cầu thông tin khoa học thống kê đang tăng lên cũng như góp phần tạo ra những hướng nghiên cứu đột phá mới cho ngành. Đề tài với kinh phí nhỏ và triển khai muộn (tháng 4/2001) nhưng cũng đã đặt ra bước đầu tìm hướng giải quyết một số vấn đề về công tác tư liệu.

Mục tiêu của đề tài như đã giới thiệu ở trên là nhằm xác định các tiền đề căn bản để sau này có thể đưa ứng dụng tin

học vào công tác tư liệu khoa học thống kê; với việc ứng dụng các kỹ thuật tin học chúng ta hy vọng rằng sẽ tạo ra một sự chuyển biến mới cho công tác tư liệu khoa học thống kê ở các mặt sau:

- Nghiên cứu hoàn thiện công tác tư liệu của Viện khoa học thống kê, xác định tiền đề để từng bước đưa các ứng dụng tin học vào công tác tư liệu nhằm hiện đại hoá công tác tư liệu khoa học thống kê và gia nhập vào quá trình thông tin khoa học quốc gia cũng như trên thế giới.

- Nâng cao khả năng ứng dụng kỹ thuật tin học cho cán bộ của Viện trong thực hiện các công tác tư liệu.

- Bước đầu nghiên cứu xây dựng cơ sở cho việc xây dựng các cơ sở dữ liệu thông tin tư liệu khoa học thống kê.

- Nghiên cứu và xác lập các tiền đề cho công tác trao đổi và phổ biến thông tin khoa học thống kê với các đối tác trong và ngoài nước; chuẩn bị cho việc tham gia vào Internet bằng việc nghiên cứu thiết kế trang WEB về thông tin khoa học thống kê và khai thác thông tin khoa học thống kê trên Internet.

- Đề xuất các ứng dụng kỹ thuật tin học trong thời kỳ 2001-2010 cho công tác thông tin khoa học thống kê.

Sau một thời gian nghiên cứu triển khai, những báo cáo khoa học đầu tiên về công tác thông tin tư liệu khoa học thống kê đã được thực hiện, nhằm hệ thống hoá các công tác tư liệu hiện nay như:

- Tư liệu trong quá trình xuất bản tờ thông tin khoa học thống kê, những nguồn tư liệu dẫn xuất cũng như phát sinh trong quá trình đó cũng như những tư liệu cần thiết cho công tác quản lý và phát hành; việc xây dựng kho dữ liệu các cộng tác viên, tác giả cũng như những cơ sở cho việc tạo trang WEB giới thiệu tờ tin... Những nội dung đã báo cáo cho thấy cần làm tốt cả hai mặt thông tin phát sinh và thông tin tư liệu phục vụ quản lý.

- Đặc biệt quan trọng là công tác tư liệu khoa học thống kê trong hoạt động của thư viện; báo cáo về mảng công tác này đã chỉ rõ các hoạt động tư liệu theo các phương pháp truyền thống của thư viện vẫn phát huy tác dụng và với sự hỗ trợ của các kỹ thuật tin học thì công tác tư liệu ở đây còn tiềm tàng nhiều khả năng.

- Một mảng công tác tư liệu lâu nay còn bỏ lỡ vì do cùng lúc có nhiều đơn vị tham dự quản lý đó là tư liệu khoa học trong quá trình thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học; nhiều kết quả nghiên cứu, tổng luận, dịch thuật... còn được coi như chứng cứ pháp lý hơn là các tư liệu khoa học cần được quản lý, phổ biến và phát huy tác dụng... Đặc biệt các thông tin tư liệu phục vụ cho các đề tài về các mặt như lý luận và phương pháp luận thống kê, phương pháp toán thống kê, ứng dụng công nghệ thông tin,... chưa được chú trọng biên tập và tổ chức cung cấp cho người dùng tin; báo cáo về mặt công tác tư liệu này cũng đã đưa ra nhiều kiến nghị thiết thực và các cơ sở cho ứng dụng các kỹ thuật tin học hiện đại.

- Một mảng công tác tư liệu mới cũng được các báo cáo đề cập tới đó là việc xây dựng các cơ sở dữ liệu phục vụ thông tin

khoa học thông kê; các tác giả đã phân tích những kết quả đã đạt được và các hướng phát triển các cơ sở dữ liệu chính như các tư liệu là sách, tạp chí, các cơ sở dữ liệu về nhân sự như các nhà nghiên cứu, cộng tác viên thông tin hay các công trình nghiên cứu về khoa học thống kê... Trong thời đại Internet hiện nay việc xây dựng trang WEB về thông tin khoa học thống kê rõ ràng là đã muộn. Song cũng đã có những tiền đề cần thiết cho công tác này. Đây là một hướng mới mà nhiều nội dung có thể thay thế hay là bao hàm các hoạt động tư liệu truyền thống, nên các kiến nghị ứng dụng rõ ràng sẽ phải cân nhắc kỹ lưỡng.

- Một số báo cáo khác đề cập các công tác tư liệu chung của Viện cũng như nhu cầu đổi mới; khả năng phát triển các nguồn tư liệu mới hiện nay, khả năng phát huy thế mạnh của vị trí trong mạng lưới thông tin khoa học quốc gia. Đó là những tư liệu có giá trị tham khảo tốt.

- ...

Những kết quả nghiên cứu ban đầu của đề tài thể hiện trong các báo cáo chuyên đề, đồng thời cũng thể hiện ngay trong việc củng cố công tác tư liệu trong các khâu công việc. Thêm nữa nhiều hoạt động tư liệu đã dần đi vào nên nếp với ý nghĩa lâu dài và bền vững hơn; để từng bước phát triển các ứng dụng kỹ thuật tin học vào công tác tư liệu khoa học thống kê theo các hướng:

- Chuẩn bị đầy đủ và đồng bộ các cơ sở về nghiệp vụ, vật chất và trình độ cán bộ cho quá trình ứng dụng tin học sắp tới.

- Xây dựng các cơ sở cho việc tham gia vào quá trình thông tin khoa học quốc gia và thế giới bằng kỹ thuật mạng.

- Xác định các kế hoạch về kinh phí, nhân sự và kỹ thuật cho các công tác trên.

Đây chỉ là những suy nghĩ ban đầu về hướng nghiên cứu phát triển công tác tư liệu khoa học thông kê; trong thời gian tới nhằm hoàn thiện hoạt động tư liệu đã đặt ra đồng thời chuẩn hoá các khâu công tác.

Một mặt các kiến nghị ứng dụng vào hoạt động tác nghiệp sẽ được cân nhắc và đưa ra ứng dụng theo một kế hoạch cụ thể mang tính khả thi cao nhằm nâng cao hiệu quả của công tác thông tin tư liệu phục vụ cho các yêu cầu nghiên cứu khác nhau.